

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาประเทศไทยได้เผชิญปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ และได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนระดับรากหญ้าซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศนั้นยิ่งถูกรุมเร้าด้วยปัญหาความยากจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงได้พยายามเข้าไปสนับสนุนช่วยเหลือในการสร้างและพัฒนาอาชีพในรูปแบบต่างๆ ทั้งการให้ความรู้และพัฒนาทักษะ ตลอดจนการสนับสนุนด้านเงินทุนผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการส่งเสริมหมู่บ้านอุตสาหกรรม โครงการสนับสนุนพัฒนาธุรกิจขนาดย่อม โครงการกองทุนหมู่บ้าน และโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นับได้ว่าเป็นโครงการหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากเป็นโครงการที่มุ่งให้แต่ละชุมชน ได้นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนมาพัฒนาให้เป็นสินค้าและบริการที่มีคุณภาพในเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ยังเป็นโครงการที่มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยเป็นโครงการที่ให้ชาวบ้านในชุมชนได้รวมกลุ่มกันเพื่อการสร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานที่สุดในภาคเหนือ มีอายุการก่อสร้างเมืองเป็นเวลานานหนึ่งพันสามร้อยกว่าปีเศษ ลำพูนจึงเป็นแหล่งรวมประเพณีวัฒนธรรมล้านนา โบราณสถานอันเก่าแก่ มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นและมีความเป็นเอกลักษณ์และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นอันหลากหลายและทรงคุณค่า (<http://www.lamphun.go.th>) ดังนั้นโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้แก่ชุมชนต่างๆ ของจังหวัดลำพูน ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมมาช้านานเหล่านั้น มาพัฒนาเป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อนำออกจำหน่ายแก่คนในท้องถิ่นตลอดจนนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ อันเป็นหนทางในการสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวให้สามารถพึ่งพาตนเอง และส่งผลต่อการเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งสงบสุขให้กับชุมชนนั้นได้ในที่สุด โดยได้มีการรวมตัวกันของชาวบ้านในรูปแบบของกลุ่มอาชีพในจังหวัดลำพูนทั้งที่มีการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการจำนวน 125 กลุ่ม ซึ่งในจำนวนนี้เป็นกลุ่มอาชีพที่ได้ดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์ในหมวดผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวน 52 กลุ่ม (ที่มา : <http://www.thaitambon.com> เข้าถึงข้อมูล 30 สิงหาคม 2549)

กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เป็นกลุ่มอาชีพทอผ้าที่เกิดจากการรวมตัวของแม่บ้านในหมู่บ้านแม่ขนาด การจัดตั้งกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการครั้งแรกมีสมาชิก 15 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มเป็น 47 คน และปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 90 คน (การสัมภาษณ์คุณพรทิภา ดอกแก้วนาค หัวหน้ากลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด : วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2549) โดยผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มคือผ้าทอมือชาวกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ มีการอนุรักษ์และรักษาผ้าทอหลายพื้นเมืองเอาไว้ โดยการทอจะมีการทอหลายอย่าง เช่น เสื้อ ผ้านุ่ง ผ้ามัดม้วนไหล่ ผ้าย้อม ผ้ามัดโบ เป็นต้น

ในปีพ.ศ. 2547 กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดได้ผ่านการคัดสรรในระดับภาค เข้าสู่กระบวนการคัดสรรระดับประเทศ เพื่อคัดเลือกให้เป็นสินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประจำปี 2547 (OTOP Product Champion) ซึ่งผลการคัดสรรผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้รับการประเมินในระดับ 5 ดาว ซึ่งเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2547 ถือว่าเป็นสินค้าชุมชนที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออกไปยังต่างประเทศ (ที่มา : <http://www.thaitambon.com> เข้าถึงข้อมูล 30 สิงหาคม 2549)

อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นผู้นำกลุ่มพบว่า ในปัจจุบันนั้นกลุ่มกำลังประสบปัญหาด้านยอดขายลดลง ถึงแม้ว่าสินค้าของกลุ่มจัดได้ว่าเป็นสินค้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์และสวยงามปราณีต แต่ในปัจจุบันนั้นกลับมีปริมาณยอดขายและคำสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ลดลงจากอดีต จึงเป็นผลให้ไม่มีงานป้อนให้สมาชิกกลุ่มทั้งหมดได้อย่างทั่วถึง (การสัมภาษณ์คุณพรทิภา ดอกแก้วนาค หัวหน้ากลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด : วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2549)

จากประเด็นดังกล่าว จึงเป็นมูลเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาการดำเนินงานกลยุทธ์การตลาดในปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคทางการตลาดของกลุ่ม และเสนอแนะแนวทางทางการตลาดของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด เพื่อผลการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานทางการตลาดของทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ให้อยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินกลยุทธ์การตลาดในปัจจุบัน ของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัญหาทางการตลาดในปัจจุบัน ของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการตลาดของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาประชากร จำนวน 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้นำกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด บ้านแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบด้วยประธานกลุ่มและคณะกรรมการบริหาร
2. ผู้นำชุมชนบ้านแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ได้แก่ กำนัน ตำบลทากาศ ผู้ใหญ่บ้านแม่ขนาด และผู้อาวุโสประจำหมู่บ้านที่สามารถให้ข้อมูลบริบทของชุมชน
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด บ้านแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลทากาศ สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอแม่ทา สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทา ศูนย์เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษาบรมราชินีนาถ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน และสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้จะมุ่งศึกษากลยุทธ์การตลาดและปัญหาทางการตลาดในปัจจุบันของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด บ้านแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2550

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

กลยุทธ์การตลาด หมายถึง กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดของกลุ่มพ่อค้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดที่ได้ดำเนินการในปัจจุบัน ได้แก่ กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ราคา กลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่าย และกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด

ปัญหาทางการตลาด หมายถึง ปัญหาของกลุ่มพ่อค้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ในการดำเนินกิจกรรมส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด

กลุ่มพ่อค้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด หมายถึง กลุ่มพ่อค้ากะเหรี่ยง บ้านแม่ขนาด ตำบล ทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ผู้นำกลุ่ม หมายถึง คณะกรรมการบริหารในปัจจุบันของกลุ่มพ่อค้ากะเหรี่ยงบ้านแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ผู้นำชุมชน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ ผู้อาวุโสของหมู่บ้านที่ได้รับความเคารพนับถือ จากชาวบ้านบ้านแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้ความช่วยเหลือกลุ่มพ่อค้ากะเหรี่ยงบ้านแม่ขนาด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลทากาศ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทา สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทา ศูนย์เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษาบรมราชินีนาถ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน และสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบการดำเนินกลยุทธ์การตลาดในปัจจุบัน ของกลุ่มพ่อค้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
2. ทราบปัญหาทางการตลาดในปัจจุบัน ของกลุ่มพ่อค้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

3. ได้ข้อเสนอแนะกลยุทธ์การตลาด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานทางการตลาดของกลุ่มผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เพื่อให้กลุ่มผ้าสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

4. กลุ่มผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดได้รับองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ระยะเวลาทำการวิจัย

ระยะเวลาการทำวิจัยทั้งสิ้น 12 เดือน นับตั้งแต่วันเริ่มตกลงทำสัญญา โดยมีรายละเอียดแผนการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง 1.1 แสดงระยะเวลาและแผนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินงาน	ระยะเวลาในการดำเนินงานเดือนที่												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1. ทบทวนวรรณกรรมและสร้างแบบสัมภาษณ์	→												
2. เก็บรวบรวมข้อมูล			→										
3. วิเคราะห์ข้อมูล							→						
4. เขียนรายงานฉบับร่าง									→				
5. จัดพิมพ์รูปเล่มและนำเสนอรายงานการวิจัย											→		